

4 Els peatges elèctrics

4 Els peatges elèctrics

► Context: què són els peatges?, què són els càrrecs?

Quan paguem la factura de la llum, hi ha un percentatge que correspon al concepte de peatges, que no té a veure amb els impostos.

Les tarifes d'accés o **peatges** són costos que paguem tots els usuaris i usuàries de l'electricitat. Tal com hem dit, corresponen al transport i la distribució de l'energia i a altres costos que tenen relació amb el subministrament elèctric.

Dins de les tarifes d'accés, s'inclouen diversos conceptes. D'una banda, hi ha **els peatges, que cobreixen el cost dels serveis imprescindibles per tenir subministrament elèctric**, com són:

- Transportar l'energia per xarxes d'alta tensió.
- Distribuir l'electricitat a cada llar, amb instal·lació i lectura de comptadors.

Les **tarifes d'accés o peatges** són costos que paguem tots els usuaris i usuàries de l'electricitat. Corresponen al transport i la distribució de l'energia i a altres costos que tenen relació amb el subministrament elèctric

Aquests són serveis que presten les empreses distribuïdores, que tenen el monopoli de distribució d'una zona determinada a través d'unes tarifes que estan regulades. Des de gener de 2020, la Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (CNMC) té la responsabilitat de fixar aquesta part de les tarifes d'accés i que explicarem més endavant.

D'altra banda, hi ha els **càrrecs del sistema elèctric**. Aquests conceptes són més discutibles i sempre s'està debatent si és pertinent incloure'ls com a part de les tarifes de peatge:

● **Primes a les energies renovables**

Aquesta és una partida que genera molta polèmica perquè per alguns analistes és la responsable de l'increment del preu dels peatges dels últims anys. Des d'un altre punt de vista, la inversió en plantes de generació renovable, a més de generar evidents millores mediambientals, eviten que el preu de l'energia augmenti, ja que frenen la necessitat de centrals tèrmiques o de cicle combinat.

● **Compensacions extrapeninsulars**

És el que es paga a Endesa perquè els usuaris de les Canàries i les Balears abonin els mateixos preus que els peninsulars, perquè generar electricitat a les illes és molt més car.

● **Amortització del dèficit**

És el famós dèficit tarifari. En parlarem més endavant.

El 15 gener de 2020, la CNMC va aprovar la **Circular 3/2020**, que estableix una nova metodologia per calcular els peatges de transport i distribució d'electricitat en la factura elèctrica.

Les principals novetats de la Circular són la discriminació horària en tots els peatges, és a dir, la diferència d'import dels peatges segons els períodes horaris en què s'utilitzi l'electricitat; la simplificació d'aquests períodes, i la creació d'un sol peatge amb tres períodes per als usuaris connectats en baixa tensió amb una potència contractada inferior als 15 kW.

La Circular no solament afecta tots els agents del sector, sinó també tots els usuaris d'energia elèctrica de l'Estat espanyol, ja que estipula com es reparteix el cost de les xarxes.

► Característiques generals dels nous peatges elèctrics

Arran de l'aprovació d'aquesta Circular, els peatges se separen dels càrrecs. Ja ho hem explicat: **els peatges retribueixen les xarxes de transport i distribució**, mentre que **els càrrecs cobreixen altres costos del sistema relacionats amb la política energètica**, com són el pagament del dèficit de tarifa i les primes a les renovables.

Els càrrecs els fixa el govern. Els peatges s'assignen en funció, sobretot, del nivell de **tensió** de la xarxa a la qual es connecten els usuaris i, excepcionalment, segons la **potència** que hagin contractat.

De manera gairebé idèntica al que passa actualment, els costos de les xarxes de transport i distribució se seguiran cobrint amb el terme potència, que és el preu fix per la potència contractada. **Els peatges seran més barats en els períodes horaris de menys demanda i més cars en els períodes de més demanda.**

La Circular **enquadra tots els usuaris en baixa tensió i amb una potència contractada inferior o igual a 15 kW**, és a dir, la majoria dels usuaris domèstics i de pimes es col·loquen en un nou grup tarifari, el 2.0 TD. Aquest grup recull els grups tarifaris fins ara anomenats 2.0 A, 2.0 DHA, 2.0 DHS, 2.1 A, 2.1 DHA i 2.1 DHS.

Per al grup 2.0 TD, els peatges únicament es diferenciarien segons el període horari. S'estableixen **tres períodes horaris en el terme d'energia** —període 1 (punta), període 2 (pla) i període 3 (vall)— **i dos períodes horaris en el terme potència** —període 1 (punta) i període 3 (vall). En canvi, per als caps de setmana i els festius d'àmbit estatal no substituïbles i amb data fixa s'estableix que hi hagi un únic període de 24 h (vall) tant per a la potència com per a l'energia. Recordem que el terme d'energia és el preu variable que paguem per la quantitat de llum efec-

tivament utilitzada i, per tant, varia segons el consum.

Per a la resta d'usuaris, de més de 15 kW o en alta tensió, els peatges passaran a tenir **sis períodes**, tant en el terme potència com en el d'energia, diferents segons l'hora i el mes.

► Facturació

Recordem que, per termes de facturació entenem els components de la facturació dels peatges de transport i distribució que estan relacionats amb les variables que provoquen el cost. Amb la nova Circular, els termes de facturació són els següents:

● **Facturació per potència contractada**

Com fins ara, **serà el resultat de multiplicar el preu del terme potència de peatge del període corresponent per la potència contractada en aquest període.**

Excepte en el peatge 2.0TD, la potència contractada en un període serà sempre més gran o igual que la potència contractada en el període anterior.

Això suposa un canvi important per a les actuals tarifes 3.0 A, ja que fins ara es podia contractar qualsevol valor de potència en qualsevol període, mentre un d'aquests valors fos superior a 15 kW.

● **Facturació per energia**

Aquest terme serà exactament igual a l'actual, és a dir, **el resultat de multiplicar el terme d'energia del peatge del període per l'energia consumida en aquest mateix període.**

● **Facturació per potència demandada**

Modalitat de facturació de potència disponible per tarifes de més de 15 kW o per a aquelles inferiors a 15 kW (2.0TD) considerades no interrompibles. el canvi a nous peatges La principal diferència és que es permet una

demanda de potència superior a la contractada, però s'aplica una penalització per cada kW d'excés de potència. També cal tenir en compte que, en cas de demanda inferior a la contractada, es factura el valor de la potència demanada quan aquesta es troba entre el 100% i el 85% de la contractada. Si la demanada és inferior al 85% de la contractada, se seguirà facturant com a mínim aquest 85% de la contractada.

La penalització per excés de potència dependrà del tipus d'equip de mesura. En contractes de potència inferior a 50 kW, la penalització s'efectuarà segons el valor del màxímetre, facturant la potència contractada més el doble de la diferència entre màxímetre i potència contractada. Per a contractes amb potència superior a 50 kW, es facturarà l'excés de potència segons l'excés registrat pel comptador en cada quart d'hora, tal com es feia fins ara amb tarifes d'alta tensió de 6 períodes.

● **Facturació per energia reactiva**

Encara falta definir el terme d'energia reactiva del peatge, però sabem que la seva facturació serà idèntica a l'actual, i que es penalitzaran consums de reactiva superiors al 33% del consum d'energia activa i exceptuant els peatges en baixa tensió amb potència contractada inferior o igual a 15 kW.

La principal novetat és que fins que finalitzi l'any 2025, tots els consumidors connectats en mitjana i alta tensió (a partir d'1 kV) hauran de mantenir un factor de potència superior a 0,98 capacitiu en el període 6. Si no ho fan, se'ls penalitzarà amb 0,05 €/kVAh per l'energia reactiva capacitiva fora d'aquest rang.

➤ **Adaptació a les potències actuals**

Els consumidors de nova tarifa 2.0 podran establir dues potències diferents per a cada període horari: punta i vall*. Els consumidors

d'anterioris tarifes 3.0 i 3.1 passaran a tenir sis períodes de potència.

Mentre el consumidor no determini les noves potències, la distribuïdora les actualitzarà de manera automàtica, assignant als dos períodes la potència contractada actual, d'acord amb les regles establertes en la disposició transitòria primera de la Circular (això es farà en algun moment de l'any 2020).

No es modificaran les potències en sis períodes que els consumidors tinguin contractades.

Finalment, els consumidors que ho desitgin podran adaptar ells mateixos les seves potències contractades sense cap cost, independentment que haguessin fet algun canvi de potència en els dotze mesos anteriors.

➤ **Altres característiques a tenir en compte**

- S'estableixen peatges per aplicar als contractes inferiors a un any (subministraments estacionals i de temporada). En aquests contractes, els termes de potència augmentaran en funció del nombre de mesos.
- Els nous coeficients estàndard de pèrdues per peatge i període tarifari impliquen, *a priori*, una assignació lleugerament superior en baixa tensió respecte a l'alta si els comparem amb els valors actuals.
- La nova metodologia es revisarà inicialment al cap de tres anys, i a partir de llavors cada sis. Per revisar-la, es crearan grups de treball on podran participar tots els agents del sector, incloent-hi representants dels consumidors.
- S'elimina el peatge d'accés aplicat a la generació d'electricitat, que era de 0,5 €/MWh.
- S'exigeix a les empreses comercialitzadores que informin els consumidors de manera clara i transparent sobre la nova estructura de peatges, juntament amb cada factura que els

* La redacció d'aquest material es va elaborar ja fa uns anys. Estem treballant per a actualitzar aquest apartat en un futur pròxim.

enviïn des de l'entrada en vigor d'aquesta circular fins que s'apliquin els preus que preveu. Aquesta instrucció ja s'ha d'aplicar, perquè la Circular va entrar en vigor a l'endemà de la seva publicació al BOE.

► L'aplicació i les seves conseqüències

El nou sistema tarifari es va començar a aplicar a partir de l'abril del 2021. Fins llavors es van continuar aplicant els peatges i les condicions de facturació de 2019. Les modificacions en els preus derivades de la nova normativa s'han anat ajustant i aplicant gradualment durant els darrers anys.

A hores d'ara, és impossible saber l'impacte econòmic que tindran els nous peatges elèctrics sobre els consumidors, primer perquè dependrà de com aquests es comportin i, segon, perquè encara es desconeixen els termes de peatge que s'establiran, així com els càrrecs i els nous pagaments per capacitat.